

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Care Santos
Jumătate
de viață

Traducere din spaniolă și note de
IRINA DOGARU

HUMANITAS
fiction

Lui Dani Olmedo,
*for every single day of my life*¹

1. „Pentru fiecare zi din viața mea“, în engl., în orig. (N. red.)

Nu se poate ierta decât ceea ce este de neiertat.

JOAN-CARLES MÈLICH

1950

Jocul cu gajuri

— Intră odată, sau începem fără tine!

Julia se strecură aproape târându-se în cortul improvizat din cearșafuri, pe care cele patru colege de cameră îl ridicaseră între paturile din dormitorul pe care-l împărțeau. Flacăra lumânării așezate în mijloc pâlpoi, de parcă i-ar fi dat binețe. Căută să se așeze undeva, iar Lolita, mereu atentă la toate, îi făcu loc lângă ea. Julia își aranjă poalele cămășii de noapte, care era de fapt un combinezon vechi și uzat, din percal bej-deschis. Își lăsă mâna să-i alunece, ca din întâmplare, peste gaura pe care o descoperise la o palmă deasupra tivului. Îi era rușine, dar nu avea în ce altceva să doarmă. Colegele ei, în schimb, purtau cămăși de noapte frumoase, din țesături fine cu imprimeuri sau colorate, împodobite cu bante și panglici. Haine de fete bogate. Ceea ce ea nu era. Încercă să-și liniștească răsuflarea pe când celelalte o priveau, așteptând.

— Mereu faci la fel, întârziato! șuieră Olga, supărată. E ultima oară când te așteptăm și nu începem fără tine!

De fiecare dată când Olga mustra pe cineva, chiar dacă o făcea în șoaptă, gușa îi tremura ca o gelatină. Deși le pufnea râsul pe toate, se abținură. Erau pătrunse de acea solemnitate teatrală pe care o cerea jocul. Julia le privea pe celelalte cu coada ochiului. Și ea ar fi avut chef să râdă, dar nu o făcu.

Gușa Olgăi tremură din nou.

— Ei bine, Julia? Ai de gând să ne saluți? Ori s-o fi strecurat înăuntru vreun cățeluș?

Olga învățase acea frază de la călugărițe, care, în anumite privințe, erau pentru ea o sursă fantastică de inspirație.

— Bună seara, spuse Julia.

Olga își înăspri și mai mult tonul și întrebă:

— Ești gata, sau trebuie să așteptăm următoarea fază a Lunii?

— Nu, nu! Sunt gata.

Olga șuiera printre dinți:

— O să mă gândesc mai încolo dacă meriți sau nu o pedeapsă pentru c-ai întârziat.

În apărarea ei sări Lolita, ca întotdeauna. Lolita era prietena universală, batista de șters lacrimile, confidenta, sursa generoasă de cuvinte dulci de consolare, pe care toate le căutau când erau triste sau aveau probleme. Cu toate că vorbise în șoaptă, de teamă că s-ar putea expune, spuse cu fermitate:

— Ea nu are nici o vină, Grăsunico. Sunt sigură că sora Antonina nu a lăsat-o să plece, nu-i așa?

— Nu-mi spune „Grăsunico“! protestă Olga, iar între sprâncene îi apăru o cută adâncită în grăsime.

— Scuză-mă, bâigui Lolita.

— E-adevărat, vina e a surorii Antonina, se apără Julia timid, pentru că nici nu îndrăznea, nici nu avea chef să povestească tot ce făcuse după ce ele, domnișoarele de bani gata, terminaseră cina, se ridicaseră de la masă și ieșiseră din salon. Era sâmbătă, trebuia să curețe lună mesele și scaunele. Mai întâi să adune vasele, să le spele și să le șteargă, unul câte unul. Apoi să spele cu apă și cu mult săpun fiecare scaun și spătarele de care celelalte se sprijineau zilnic și să lustruiască totul cu o cârpă uscată, până le făcea să strălu-

cească. Să ștergă cu o cârpă apa de pe podea, stând în genunchi, observând unghiile dezgustătoare care ieșeau din sandale și totodată veșmântul sorei Antonina, sperând că aceasta îi va spune că a făcut totul bine și că poate să plece. Viața ei era mereu la fel. Iarna, le slujea pe fetele de bani gata. Vara, le slujea și pe călugărițe. Făcea curățenie ca un automat. Asculta ordinele, nu punea întrebări. Știa că așa trebuie să fie și era chiar recunoscătoare că o lăsau să studieze, lucrul pe care și-l dorea cel mai mult pe lume.

— E foarte urât ca tocmai tu să le învinovățești degeaba pe măicuțe, spuse Olga.

Julia își lăsa capul în jos, prefăcându-se rușinată, deși nu era.

— Las-o, ajunge, Grăsu... Vreau să zic, Olga, interveni din nou Lolita. Haideți să începem!

Marta și Nina se agitau. Trei dintre ele se așezaseră în fața celorlalte două. Nina Borrás, Lolita Puncel și Julia Salas de-o parte. Gemenele Viñó, Olga și Marta, de cealaltă parte. Gemenele erau identice întru totul – ochi căprui, păr ondulat, statură medie –, dar Olga era de trei ori mai corpulentă decât sora ei. Toate cinci umblau desculțe; le plăcea să simtă răcoarea pardoselii sub tălpi. Era o căldură sufocantă, de sfârșit de iulie, pe malul Mediteranei. Lolita își lăsase părul pe umeri. Pletele ei lungi și drepte, de un blond închis, se revărsau peste cămașa de noapte cu floricele galbene, ajungându-i până la talie. Nina își purta părul prins în două codițe. O pieptănătură destul de infantilă pentru o fată de treisprezece ani și jumătate, se gândeau toate, deși ea nu se străduia să pară mai mare, poate pentru că se resemnase să fie cea mai mică din grup. Se născuse în decembrie și era singura care nu împlinise încă paisprezece ani și căreia nu îi venise ciclul. Lolitei, în schimb, îi venise la unsprezece ani și se născuse în februarie. Era mult mai

dezvoltată decât celelalte și, bineînțeles, toate o invidiau. Să ai menstruație îți dădea un fel de rang de noblețe, care era cu atât mai mare cu cât se întâmpla mai devreme. Desigur, toate erau la curent cu datele respective.

Sora Presentación, o măicuță nouă, tânără și aprigă din fire, o obliga pe Lolita să poarte o față care să-i strângă sânii și, de asemenea, să facă duș fără să-și dea jos cămașa de noapte. Deja o luase la ochi pe Marta, al cărei trup începuse și el să se schimbe cu mare repeziciune. Sora Presentación era plată ca o scândură, nepoată de preot și înveninată. Crescuse pe lângă unchiul ei până când devenise o prezență incomodă și o închiseseră la mănăstire. Soarta îi fusese petcutuită și nu părea să o bucure prea tare, judecând după modul în care își vărsa pe ele oful și frustrarea. Le-ar fi fost milă de ea, dacă nu ar fi urât-o atât de tare. Pe ascuns, când sora Presentación pleca, făceau duș în pielea goală. Toate, în afară de Olga. Ea nu era de acord să își expună trupul diform în fața nimănui. Și, când una dintre ele o întreba de ce nu se dezbracă, răspundea: „Eu nu sunt ca voi, eu respect regulile“. O ignorau, mulțumite că nu le pâra (cu toate că nu erau întotdeauna sigure de asta).

În lunile mai călduroase, la internatul mănăstirii nu mai rămâneau decât ele, pentru că toate celelalte eleve plecau acasă, la familiile lor, când se terminau cursurile. Ele nu. Ele erau, fiecare în felul său, o excepție. Fete fără părinți sau cu părinți atât de ocupați, încât preferau să le țină la distanță, chiar dacă trebuiau să plătească pentru asta o mică avere. Cu excepția Juliei, desigur. Julia nu le avea decât pe măicuțe.

Întâlnirea din acea seară avea un caracter cu totul excepțional pentru gemenele Viñó. Nu doar că era 29 iulie, ziua lor de naștere, ci și ultima lor noapte la internat. Chiar în acea dimineață primiseră un telefon de la mama lor. Le

anunțase că avea să le ia în ziua următoare, împreună cu noul lor tată vitreg, pentru a le duce „acasă“. Le aștepta un viitor plin de mistere și de noutăți, foarte departe de locul acela. Nimic altceva nu mai conta. „Tatăl vitreg“ era un domn urât și chel, pe care-l știau doar dintr-o fotografie. „Casa“ lor nu mai era întunecosul apartament numărul trei de pe strada Pérez Galdós, unde crescuseră, ci un demisol de pe strada Laforja, colț cu Via Augusta, pe care nu erau în stare să și-l imagineze. Olga era exuberantă, îi plăceau schimbările, își punea o grămadă de speranțe în ele. Marta nu scotea nici o vorbă. Scria în jurnalul ei pagini întregi, una după alta, numai pentru ea.

— Să începem cu jurământul! spuse Olga pe un ton apăsător.

Julia arboră o mină resemnată. Se întâmpla mereu același lucru: Olga făcea veșnic pe maestra de ceremonii. Teoretic, era o funcție prin rotație, dar fetele o alegeau întotdeauna pe ea pentru că avea o imaginație debordantă și perversă. Nimănui nu îi treceau prin minte probe mai complicate, nici pedepse mai cumplite. Cu Olga pe post de responsabilă, emoția era garantată. În plus, fiind atât de grasă, în cămașa de noapte avea un aer de pitonisă din benzile desenate, accentuat de părul pe care și-l strângea sub un turban de catifea neagră, presărat cu steluțe strălucitoare, luat cu împrumut dintr-un sertar de la comoda maică-sii.

Celelalte îi ziceau Olgăi „Grasa“. De bună seamă, mereu pe la spate și în șoaptă. În față, și doar dacă era în toane bune, accepta din partea lor apelativul afectuos „Grăsunica“, nu întotdeauna lipsit de ironie. Ca regulă generală, Olga nu admitea să se facă referire la faptul că era grasă, purtându-se ca și cum asta nu ar fi fost o problemă sau un lucru de care să își dea seama. Numai de la Marta aflaseră celelalte

că, de fapt, sora ei era foarte complexată – „tot mai mult“, le asigura ea – și că, noapte de noapte, își plângea soarta cea crudă, afurisindu-le pe slăbănoage.

— Nu mă mir că plânge, spusese Julia odată. Seamănă cu o chiftea.

— Vai, nici să nu-ți treacă prin minte să-i spui așa ceva!

Dar îi spusese. Cu prima ocazie, drept răzbunare. După una dintre cruzimile Olgăi, i-o trântise în față, în gura mare. Nu lipsisera cele care să se bucure că, în sfârșit, cineva o înfruntase pe domnișoara căreia îi plăcea să comande. Nici cele care zâmbiseră, pe ascuns, când Olga se înroșise, simțind că se sufocă de rușine. Înainte de ziua respectivă, se înțelegeau bine. Julia fura pentru Olga fursecuri și brânză din cămara măicuțelor. Olga îi dăruise, o dată, o panglică de atlas, ca să-și prindă părul. Dar de la treaba cu chifteaua nimic nu mai fusese ca înainte. Între ele se instalase tot mai mult o ranchiună care, deși copilărească, avea tensiunea conflictelor specifice adulților. Olgăi îi venea să plângă doar când o vedea pe Julia, care era mai sfrijită și mai slabă decât ar fi putut ea să fie vreodată. Când apărea Olga, Julia se încorda, gata să se apere, așteptând să audă vorbe de ocară din gura ei. Din nefericire, grășana nu îi înșela niciodată așteptările.

— Jucăm „Adevăr sau provocare“? întrebă Nina, nerăbdătoare.

— Toate la timpul lor, răspunse Olga. Încă nu am terminat cu jurământul. Luați-vă de mâini!

Mâinile unite formară un oval. Imitând-o pe Olga, toate își luară un aer solemn.

— Jurăm să o ascultăm întru totul pe maestra de ceremonii, șopti Olga, cu măreția unei preotese.

— „Jurăm să o ascultăm întru totul pe maestra de ceremonii“, repetară celelalte în cor, încercând să coboare cât mai mult glasul.

— Jurăm să spunem numai adevărul.

— „Jurăm să spunem numai adevărul“. În timp ce recitau litania, Julia se gândi că îi era frică de Olga, pentru că era rea.

— Dacă nu respectăm regulile, acceptăm să ne primim pedeapsa, oricât de dură ar fi.

— „Dacă nu respectăm regulile...“

— Dacă suntem descoperite, jurăm pe Dumnezeu să păstrăm secretul, pentru a le proteja pe colegele noastre.

— „Dacă suntem descoperite, jurăm pe Dumnezeu...“
Această ultimă parte o rostiră înspăimântate, pentru că a jura pe Dumnezeu era un păcat și pentru că toate își imagină atitudinea eroică a celei care ar fi fost interogată de măicuțe.

— Bine, conchise Olga, și își dădură drumul la mâini. Iar acum, gajurile. Începe tu, Marta. Ce-ai adus?

Marta lăsa în mijloc, lângă lumânare, stiloul ei, un Parker albastru de care nu se despărțea de doi ani. Fusese ultimul cadou primit de la tatăl ei, atunci când împlinise vârsta de doisprezece ani, înainte ca acesta să moară. Numele ei era gravat pe capac. Marta voia să devină scriitoare, și acel stilou era dovada că deja cineva o lua în serios.

— E rândul tău, Nina, continuă Olga.

Nina adusese cartea ei, îndelung folosită, de chiromanție, o adevărată comoară pentru ea, pe a cărei copertă se vedea o mână verde pe fond galben. Se intitula *Harta destinului în palmă* și era o ediție greu de găsit, de la începutul războiului, pe care măicuțele o considerau o carte eretică. Așa se explica faptul că proprietara o ascundea de privirile tuturor, băgând-o între cearșaf și saltea, mereu la căpătâi. Din această carte uzată, Nina învățase știința de a citi viitorul, ceea ce o transformase într-una dintre elevele cele mai populare de la școală. Își vindea scump cunoștințele: prietenelor, pentru trei reali, celorlalte, pentru două pesete.

— Lolita, e rândul tău! îi atrase atenția Olga.

La acea grămadă a fost adăugat portretul, destul de boțit, al unui om tânăr. Părea să aibă în jur de douăzeci de ani și era așezat în fața unui pian, cu o partitură în mână. În partea de sus a partiturii se citea: „Fantezia *Impromptu*. Chopin“. Bărbatul era îmbrăcat într-un costum deschis la culoare, cu vestă asortată. Albeața gulerului apretat se potrivea cu vârful batistei care se ițea din buzunarul de sus al sacoului. Cravata era neagră, ca de altminteri și părul lui, pieptănat pe spate și dat cu briantină. Pe fotografie era o semnătură: Gaspar Puncel.

Nici una nu întrebase nimic, pentru că toate știau cine era acel pianist ferchezuit. Prietena lor le vorbise de mii de ori despre tatăl ei, pe care îl asasinaseră „roșiii“ la începutul războiului. Mergea la nunta moștenitorului uneia dintre cele mai bune familii din Barcelona, unde fusese angajat să cânte, alături de mama ei, care era artistă lirică. Astfel ajunsese Lolita orfană la numai câteva luni de la naștere, fără să aibă frați mai mari, doar niște unchi care trăiau la San Sebastián și care, spunea ea, aveau să vină s-o ia. Nu era de mirare că ea considera, la fel ca mulți alții, că roșiii erau vinovați de toate relele care se petreceau pe lume.

— Doar tu ai mai rămas, Julia, spuse Olga în încheiere. Julia șovăi.

— Nu am adus nimic. O să mă duc să-mi caut păpușa din cârpe.

— E interzis să ieși, șuieră Olga, știi doar!

— Nu am avut timp. Lasă-mă să mă duc, n-o să întârzii.

— Nu! Olga refuza cu seriozitatea unui judecător, iar gușa îi tremura. Regulile nu pot fi încălcate.

Julia își examinează posibilitățile, puține la număr. Dacă ar fi avut o cămașă de noapte ca toate celelalte, ar fi putut renunța la o panglică sau la un nasture, dar a ei nu avea decât găuri și cusături desfăcute.

— Știu! sări ea brusc. Poate să fie un fir de păr? Mi-aș putea smulge unul și...

Își dusese deja mâna la pletele negre, când Olga o opri, arătându-i o palmă de pantocrator.

— Un fir de păr nu e un gaj adevărat, îi spuse. Nu vezi? Uită-te la ce au adus celelalte. Obiecte foarte prețioase pentru ele, pe care vor dori să le recupereze cu orice preț. Cine ar vrea să redobândească un fir de păr?

Julia se simțea pierdută.

— Îți pot împrumuta eu ceva, se oferi Lolita.

Olga clătină de mai multe ori din cap înainte să spună:

— Trebuie să fie un obiect personal.

— Atunci va trebui să ies din joc, spuse Julia, tulburată.

— Din nefericire, da, continuă maestra de ceremonii, cu asentimentul celorlalte, mai puțin al Lolitei, singura stânenită de umilința la care era supusă colega ei. Asta dacă nu cumva... Un zâmbet malițios luminează privirea Olgăi. ...Asta dacă nu cumva ai putea să renunți la ceva mai intim.

Julia se înroși. Celelalte rămaseră stană de piatră. Olga savura efectul vorbelor sale. Arta de a crea un orizont de așteptare nu avea secrete pentru ea.

— Mai intim? repetă Julia.

— Chiloții, o lămuri Olga. Porți chiloți, sau nici pentru asta nu ai avut timp?

Chicoteli și fețe scandalizate. Cum de îndrăznește Olga să meargă atât de departe?! Dacă măicuțele ar fi știut ce le cerea, ar fi trimis-o direct la capelă și i-ar fi scris arhiepiscopului – care era vărul maicii Rufina – pentru a cere să fie excomunicată. Numai Lolita se opuse acelei idei nebunești.

— Nu ți-e rușine să-i ceri una ca asta, Olga? Retrage-ți cuvintele! Las-o să meargă și să aducă un gaj normal!

— Vai! Cum așa? Tu nu crezi că o pereche de chiloți înseamnă un gaj normal, Lolita? Dar tu ce folosești? Jupon?

Cuprins

	1950	
Jocul cu gajuri		11
	1981	
Monopole alb		39
Olga		41
Marta		90
Lola		132
Nina		151
Julia		197
Tenebrism		253
I-ai fura soțul unei prietene?		255
Ce notă ați da vieții voastre sexuale?		263
Scurt intermezzo cu ciondăneli și vorbe stânjenitoare		279
Care e cea mai importantă hotărâre pe care ați luat-o în viață?		285
Ați putea să vă îndrăgostiți de un bărbat mai tânăr decât voi?		294
Clauze contractuale speciale, potrivit Martei și Ninei		305
Foarfeca de broderie		311
Nota autoarei		347
		351